

Elementenkaart Wijzigingen werk en inkomen per 1 januari 2015

Welke nieuwe elementen in de wetgeving rond werk en inkomen beïnvloeden vanaf 1 januari 2015 de uitvoering door gemeenten?

Introductie kostendelersnorm in de WWB per 1 januari 2015

- De norm voor de uitkeringshoogte per bijstandsgerechtigde wordt lager naarmate er meer meerderjarige personen ('kostendelers') in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben.
- Studerenden en 18- tot en met 20-jarigen tellen niet mee als kostendeler.
- De aard en hoogte van het inkomen van elk van de afzonderlijke meerderjarige inwonenden spelen geen rol.
- Huurders en kostgangers die een commerciële prijs betalen gelden niet als kostendeler.
- Inkomsten verkregen van huurders en kostgangers worden met de uitkering van de bijstandsgerechtigde verrekend.
- Per 1 juli 2015 geldt de kostendelersnorm ook voor de IOAW en IOAZ, met een eigen rekensystematiek.
- Voor bestaande klanten van de WWB geldt een overgangperiode van zes maanden.
- Voor alle klanten van de IOAW en IOAZ geldt een afbouwperiode van 1 juli 2015 tot 31 december 2018.

1. Kostendelersnorm

Uniformering verplichtingen in de WWB per 1 januari 2015

- Een bijstandsgerechtigde moet aan bestaande en nieuwe arbeids- en re-integratieverplichtingen voldoen.
- De nieuwe verplichtingen betekenen dat bijstandsgerechtigde naar vermogen:
 - zich moet onthouden van zeer ernstige misdragingen (zie achterkant: WWB artikel 9 lid 6).
 - moet voldoen aan de arbeidsinschakelende verplichtingen (zie achterkant: WWB artikel 18 lid 4 a tot en met h).
- Gemeenten moeten de hoogte en duur van de maatregel als de bijstandsgerechtigde niet aan de verplichtingen voldoet vastleggen in een verordening.

5. Verplichtingen

Afschaffing alleenstaande-oudernorm in de WWB per 1 januari 2015

- De norm van alleenstaande ouders vervalft, dit wordt de norm voor alleenstaanden.
- Het verschil tussen de norm voor alleenstaande ouders en de norm voor alleenstaanden wordt grotendeels gecompenseerd door fiscale kindregelingen via de Belastingdienst.
- De term 'alleenstaande ouder' blijft in de wet bestaan zoals voor de arbeidsverplichtingen, de inkomensvrijlating en de bijzondere bijstand.
- Voor bestaande klanten van WWB, IOAW en IOAZ geldt een overgangperiode van minimaal zes maanden vanaf publicatie in de Staatscourant.

2. Alleenstaande ouders

Verandering maatregelenbeleid in de WWB per 1 januari 2015

- Gemeenten leggen een verlaging van 100 procent op als bijstandsgerechtigden verwijtbaar verplichtingen niet nakomen.
- Deze verlaging duurt ten minste een maand en maximaal drie maanden.
- Gemeenten leggen in een verordening vast hoe lang een verlaging duurt bij de eerste geconstateerde niet-nakoming.
- Gemeenten kunnen de verlaging spreiden in de tijd (zie achterkant: WWB artikel 18 lid 5).
- Naarmate een bijstandsgerechtigde vaker zijn verplichtingen niet nakomt, duurt de verlaging langer (zie achterkant: WWB artikel 18 lid 6 tot en met 8).
- Gemeenten stoppen de verlaging en verstrekken weer de volledige uitkering als de bijstandsgerechtigde tot inkeer komt (zie achterkant: WWB artikel 18 lid 11).
- Gemeenten kunnen bij bijzondere omstandigheden maatregelen afstemmen op de persoonlijke situatie.

6. Maatregelen

Afschaffing gemeentelijke toeslagen en inperking gemeentelijke verlagingen per 1 januari 2015

- De gemeentelijke toeslagen op de uitkeringsnorm die zijn gebaseerd op de woonkosten komen te vervallen.
- De verordeningsplicht om WWB-uitkeringen te verhogen of verlagen vervalft.
- Gemeenten houden beleidsvrijheid om de norm voor schoolverlaters en dak- en thuislozen te verlagen.
- Voor bestaande klanten geldt een overgangperiode van zes maanden.

3. Toeslagen en verlagingen

Aanpassing bijzondere bijstand in de WWB per 1 januari 2015

- De categoriale bijzondere bijstand wordt afgeschaft voor chronisch zieken en gehandicapten, ouders met schoolgaande kinderen en pensioengerechtigden.
- Deze groepen kunnen voor aantoonbare kosten aanspraak maken op individuele bijzondere bijstand, bijstand op basis van groepskenmerken of via een declaratiefonds.
- Gemeenten moeten hun draagkrachtcriteria heroverwegen en hun buitenwettelijk begunstigend beleid, zoals de toeslag voor voormalige alleenstaande ouders.
- Voor al toegekende periodieke categoriale verstrekkingen geldt een overgangperiode van zes maanden.

7. Bijzondere bijstand

Verplichting tegenprestatie in de WWB en IOAW en IOAZ per 1 januari 2015

- Gemeenten moeten van de uitkeringsgerechtigde een tegenprestatie voor de uitkering vragen.
- Alleenstaande ouders met volledige zorg voor een of meer kinderen tot vijf jaar krijgen op verzoek ontheffing voor de tegenprestatie.
- Op de verplichting een tegenprestatie te leveren is ontheffing mogelijk (zie achterkant: WWB artikel 9 lid 5).
- Gemeenten moeten een verordening maken waarin ze hun beleid over de tegenprestatie vastleggen.
- Gemeenten hebben ruimte dit beleid ten aanzien van de tegenprestatie zelf in te vullen.

4. Tegenprestatie

Individualisering langdurigheidstoelage in de WWB per 1 januari 2015

- Categoriale bijstand in de vorm van langdurigheidstoelage wordt vervangen door een individuele inkomensstoelage.
- Gemeenten moeten bij de beoordeling meewegen: de krachten en bekwaamheden van de persoon en de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.
- Voor bestaande klanten van de langdurigheidstoelage geldt geen overgangperiode.

8. Langdurigheidstoelage

Deze Informatiekaart brengt de nieuwe elementen in de wetgeving rond werk en inkomen in kaart die op 1 januari 2015 van kracht worden. Het gaat om wijzigingen in de Wet Werk en Bijstand (WWB), de IOAW en IOAZ, de overdracht van een deel van het budget voor chronisch zieken en gehandicapten naar gemeenten, en de vereenvoudiging van de fiscale kindregelingen. De WWB gaat per 1 januari 2015 op in de Participatiewet en verdwijnt daarmee als zelfstandige wet. Op de achterkant zijn ter verduidelijking een aantal wetsartikelen uitgeschreven.

Hieronder staan de teksten van een aantal wetsartikelen volledig uitgeschreven. Deze verduidelijken een aantal elementen over de tegenprestatie, verplichtingen en maatregelen. Deze teksten komen uit het wetsvoorstel 'Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten'. Dit is op 11 februari 2014 aan de Eerste Kamer aangeboden.

4. Tegenprestatie

Volledige tekst over de ontheffing voor het leveren van een tegenprestatie WWB artikel 9 lid 5

Als belanghebbende duurzaam en volledig arbeidsongeschikt is zoals bedoeld in de WIA (art. 4) dan kan er een ontheffing worden verleend voor de onderdelen uit lid 1 a tot en met c (arbeidsplicht, re-integratieplicht, plicht tot tegenprestatie).

5. Verplichtingen

Volledige tekst over de arbeidsinschakelende verplichtingen WWB artikel 18 lid 4 sub a tot en met h

Het college verlaagt in ieder geval de bijstand overeenkomstig het vijfde, zesde, zevende of achtste lid ter zake van het niet nakomen door de belanghebbende van de volgende verplichtingen:

- a. het aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- b. het uitvoering geven aan de door het college opgelegde verplichting om ingeschreven te staan bij een uitzendbureau;
- c. het naar vermogen verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid in een andere dan de gemeente van inwoning, alvorens naar die andere gemeente te verhuizen;
- d. bereid zijn om te reizen over een afstand met een totale reisduur van 3 uur per dag, indien dat noodzakelijk is voor het naar vermogen verkrijgen, aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- e. bereid zijn om te verhuizen, indien het college is gebleken dat er geen andere mogelijkheid is voor het naar vermogen verkrijgen, aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, en de belanghebbende een arbeidsovereenkomst met en duur van tenminste een jaar en een netto beloning die tenminste gelijk is aan de voor de belanghebbende geldende bijstandsnorm, kan aangaan;
- f. het verkrijgen en behouden van kennis en vaardigheden, noodzakelijk voor het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- g. het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid niet belemmeren door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag;
- h. het gebruik maken van door het college aangeboden voorzieningen, waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling en mee te werken aan onderzoek naar zijn of haar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

6. Maatregelen

Volledige tekst over de maatregelen WWB artikel 18 lid 5 tot en met 8 en lid 11

5. Indien de belanghebbende een verplichting als bedoeld in het vierde lid niet nakomt, verlaagt het college de bijstand met 100% voor een bij de verordening, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel b, vastgestelde periode van ten minste een maand en ten hoogste drie maanden. De verordening, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel b, kan tevens bepalen dat het bedrag van de verlaging wordt verrekend over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste de twee volgende maanden, waarbij over de eerste maand ten minste 1/3 van het bedrag van de verlaging wordt verrekend.
6. Indien de belanghebbende een verplichting als bedoeld in het vierde lid niet nakomt binnen twaalf maanden nadat het vijfde lid toepassing heeft gevonden, verlaagt het college, in afwijking van het vijfde lid, de bijstand met 100% voor een bij de verordening, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel b, vastgestelde periode die in ieder geval langer is dan de op grond van het vijfde lid vastgestelde periode van verlaging en ten hoogste drie maanden.
7. Indien de belanghebbende een verplichting als bedoeld in het vierde lid niet nakomt binnen twaalf maanden nadat het zesde lid toepassing heeft gevonden, verlaagt het college, in afwijking van het vijfde en zesde lid, de bijstand met 100% voor een periode van drie maanden.
8. Indien de belanghebbende een verplichting als bedoeld in het vierde lid niet nakomt binnen twaalf maanden nadat het zevende lid toepassing heeft gevonden, verlaagt het college, in afwijking van het vijfde lid, telkens de bijstand met 100% voor een periode van drie maanden.
11. Indien het college de bijstand overeenkomstig het vijfde, zesde, zevende, of achtste lid heeft verlaagd, kan het college op verzoek van de belanghebbende ten aanzien van wie de maatregel is opgelegd, de verlaging herzien, zodra uit de houding en gedragingen van de belanghebbende ondubbelzinnig is gebleken dat hij de verplichtingen, bedoeld in het vierde lid, nakomt.